

BILDANDET AV NATURRESERVATET HÅN I LUDVIKA KOMMUN

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsats på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatet ska heta Hån. Området är 53 ha stort och utgörs till största delen av jordbruksmark.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för reservatets långsiktiga skötsel, bilaga 3. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

SYFTE

Syftet med naturreservatet är att bevara det värdefulla öppna landskapet i Hån med naturtyperna *artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*, Natura 2000 kod 6270, *slåttermarker i låglandet*, Natura 2000 kod 6510 samt *fuktängar med blååtätel eller starr* 6410 med dess typiska arter i gynnsamt bevarandetilstånd.

Besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter i naturliga bestånd.

Syftet ska nås genom att:

- betes och ängsmarker brukas och hållas öppna genom bete och eller slätter
- igenväxande ängs- och betesmarker restaureras och hävdas.
- besökande ska på plats finna information om området.
- värdefulla kulturlämningar, t.ex odlingsrösen synliggörs och bevaras.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

Vid sidan av följande föreskrifter gäller annan lagstiftning som vanligt

A. Inskränkningar med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är inom naturreservatet förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark och vatten
2. gödsla, kalka eller använda bekämpningsmedel, eller på annat sätt tillföra näring till marken
3. anlägga ny mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, radiomast eller annan anläggning
4. jaga.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

framföra motordrivet fordon i terrängen

B Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken att tåla visst intrång inom reservatet såsom

1. utmärkning av reservatet och uppsättning av informationstavlor
2. skötsel enligt till beslutet hörande skötselplan.

C Föreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet

Det är inom naturreservatet förbjudet att:

1. elda
2. rida, cykla
3. tälta
4. framföra motordrivet fordon i terräng
5. medföra hund som inte är kopplad

Föreskrifter under A och C ovan utgör inget hinder mot de åtgärder som behövs vid skötsel och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose syftet med reservatet. Föreskrifterna utgör heller inget hinder mot åtgärder som krävs för normalt underhåll av vägar.

Föreskrifter under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

SKÄL FÖR BESLUTET

Värden för biologisk mångfald

Finnbyn Hån ligger i lidläge på 350 m höjd i en västsluttning mot sjön Hån. Odlingslandskapet är ålderdomligt med stora odlingsrösen. Stora, blockrika och trädskuggade hagmarker sträcker sig nedåt sjön. Håns betesmarker utgör en liten rest av det hävdade landskap som förr var vanligt. Området hyser arter som är starkt knutna till öppna och välhävdade marker som inte gödslats eller kalkats. Eftersom denna naturtyp är så sällsynt spelar den stor roll för de arter som hör hemma här. Det innebär sålunda att markerna är biologiskt värdefulla.

Kulturhistoriska värden

Området hyser rika kulturhistoriska minnesmärken. Hela skogslandet i Säfsnäs-Grangärde har sedan medeltid bebotts av finska invandrare. Dessa svedjebrukande småbrukare bebyggde i första hand de frostfria höjdlägena runt om i området och knöts under 1600- och 1700-talet till den expanderade järnhanteringens hyttor och bruk. Hån är en sådan gammal finnby som bebotts sedan början på 1600-talet. De vidsträckta björkhagarna är rika på kulturlämningar och omfattar storblockiga f d hackslogar och små åkerlappar, strukturer som är tydligt läsbara i de betade markerna.

Internationell klassning

Betesmarkerna i Hån är utpekade i det europeiska nätverket Natura 2000 som särskilt bevarandeområde. Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter i nätverket ska ha så kallad gynnsam bevarandestatus. Det innebär att de ska finnas kvar långsiktigt. Hån utgörs av naturtyperna *artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*, Natura 2000 kod 6270 *slåttermarker i låglandet*, Natura 2000 kod 6510 samt *fuktängar med blåtåtel eller starr* 6410

Skyddsform

För att bibehålla och förstärka områdets natur- och kulturvärden krävs dels att området hävdas genom betesdrift och/eller slåtter dels att restaureringen av betesmarkerna fortsätter. Områdets storlek och övriga nämnda förhållanden gör att bildande av naturreservat är den lämpligaste åtgärden för att långsiktigt bevara naturvärdena i området.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Det är ett angeläget allmänt intresse att naturbetesmarkerna bevaras. Vid avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit

att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet skall uppnås.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Området är klassat som riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6§ miljöbalken.

Skyddet av Hån bidrar till att uppfylla det av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålet ett rikt odlingslandskap.

Motiv till föreskrifter

I punkterna A1; A2;A3 förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos den öppna markens vegetationstyper.

I punkterna A4, C1, C2,C3, C5 förbjuds aktiviteter som kan störa djurhållningen, vilken är en förutsättning för att bevara områdets naturvärden.

I punkten C4 förbjuds skoterkörning. Skoterkörning kan påverka vegetationen negativt eftersom snön ligger kvar förhållandevis längre i skoterspår och ger ofta så kallad isbränna. Skoterkörning kan också ge upphov till lokalt markslitage. Allt detta är negativt för betet och vegetationsutvecklingen.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Utifrån ett förslag från Ludvika kommun utpekades Hån år 2000 att ingå i det europeiska nätverket Natura 2000 för sina värdefulla betesmarker. Med detta följde ett behov av att upphäva den detaljplan för sommarstugetomter som då låg över området. Det gick inte att kombinera dessa två intresseområden utan att äventyra naturvärdena i Hån. Ludvika kommun beslutade 2003 om upphävande av detaljplanen för Hån.

Kommunstyrelsen i Ludvika kommun beslutade 2005 att sälja området till staten för en symbolisk summa för att staten skulle inrätta ett naturreservat och överta förvaltningen av betesmarkerna.

Ärendet skickades på remiss hösten 2006. Det lämnades inga synpunkter på förslaget.

ÖVRIGT

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7§ miljöbalken medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd mm enligt miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, formulär 6.

Beslut i detta ärende har fattats av tillförordnad landshövding Inger Eriksson. I den slutliga handläggningen deltog även planarkitekt Inger Friman, antikvarie Sigrid Bergman, handläggare Marie Brunsell, jurist Gunilla Garbergs, funktionssamordnare Marit Ragnarsson samt Susanne Lundin, den sistnämnde föredragande.

Inger Eriksson

Susanne Lundin

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Beskrivning
5. Hur man överklagar, formulär 6